

УКРАЇНА

ВОРОХТЯНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
НАДВІРНЯНСЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Восьме демократичне скликання
Вісімнадцята сесія

РІШЕННЯ

від 10.02.2022 року

смт Ворохта

№ 193 - 18/2022

Про затвердження Стратегії
розвитку Ворохтянської
територіальної
громади до 2027 року

Керуючись ст. 26 та ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів», Закону України «Про засади державної регіональної політики», з метою забезпечення сталого економічного та соціального розвитку Ворохтянської селищної ради, Ворохтянська селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Стратегію розвитку Ворохтянської територіальної громади на 2022-2027 роки (далі – Стратегія) (додається).
2. Відділам, структурним підрозділам Ворохтянської селищної ради, підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності, громадським організаціям селищної ради враховувати основні положення Стратегії при формуванні бюджету та розробленні плану соціально-економічного розвитку ради і місцевих програм розвитку.
3. Забезпечити оприлюднення Стратегії сталого розвитку Ворохтянської селищної ради на 2022 - 2027 роки на офіційному сайті селищної ради.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії селищної ради.

Селищний голова

Олег ДЗЕМ'ЮК

Додаток 1
до рішення Ворохтянської селищної ради
від 10.02.2022 року №193 – 18/2022

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
ВОРОХТЯНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2022-2027 РОКИ**

БОРОХТА 2021

Сучасний світ загальної конкуренції і глобальних викликів, браку людських, інтелектуальних, природних, фінансових та матеріальних ресурсів спонукає усіх суб'єктів шукати нові можливості для розвитку, використовувати власні переваги для власного зростання.

Часи сподівання винятково на зовнішні, державні чи міжнародні ресурси відходять в минуле. Все більше набирає ваги тенденція до ефективного використання власного потенціалу, творення власної територіальної згуртованості, як в межах держав та регіонів, так і в межах нових територіальних громад.

Зміна підходів до регіонального та територіального розвитку, що відбулась в Європі та відбувається зараз в Україні, направлена на посилення ролі органів місцевого самоврядування у власному стратегічному плануванні та розвитку.

Стратегія розвитку Ворохтянської територіальної громади на період до 2027 року підготовлена робочою групою за підтримки Секторальної бюджетної підтримки ЄС, Міністерства розвитку громад та територій України, Агенції регіонального розвитку Закарпатської області та МАОМС «Агенція розвитку ОТГ Прикарпаття».

Зміст розробки є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди організації підтримки.

Перелік скорочень

ВВП – валовий внутрішній продукт

ВРО – аутсорсинг бізнес-процесів (англ. Business Process Outsourcing)

ДФРР – Державний фонд регіонального розвитку

ВРП – валовий регіональний продукт

ДНЗ – дошкільний навчальний заклад

ЄС – Європейський Союз

ЖКГ – житлово-комунальне господарство

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання

ЗУ – Закон України

МСБ – малий та середній бізнес

МТД – міжнародна технічна допомога

ОДА – обласна державна адміністрація

ОМС – органи місцевого самоврядування

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ПДФО – податок на доходи фізичних осіб

ПТНЗ – професійно-технічні навчальні заклади

ТГ – територіальна громада

ТЗ – технічне завдання на проект місцевого розвитку

ТПВ – тверді побутові відходи

ФНК – результат ділення фактичної кількості учнів територіальної громади на сумарну кількість класів навчальних закладів

ЗМІСТ

Вітальне слово голови громади	5
ВСТУП	6
Законодавче підґрунтя	7
I. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ	8
II. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ	12
Характеристика громади	12
Історична довідка	15
Порівняння громад проекту	20
Економіка громади	22
Характеристика бюджету громади	25
Туристичний потенціал	27
Природно-ресурсний стан громади	28
Освітній профайл громади	30
Аналіз думки мешканців та бізнесу	34
III. ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ, ВРАХОВАНІ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ	36
Глобальні чинники	36
Регіональні чинники	37
IV. ПРОГНОЗИ РОЗВИТКУ	41
SWOT-аналіз розвитку регіону	44
Порівняльні переваги, виклики і ризики	46
Стратегічне бачення	48
Пріоритети	49
V. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ	51
Процедура моніторингу	52
Система впровадження	53
Припущення і ризики	55
Фінансове забезпечення	56
Рекомендації	56

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ ГРОМАДИ

Головним завданням сьогодні є майбутнє нашої територіальної громади, її добробут, благополуччя та процвітання. Задля успішного функціонування та розвитку, ми повинні мати свою довгострокову програму розвитку. Отож, презентуємо Стратегію розвитку Ворохтянської селищної територіальної громади до 2027 року.

Стратегія - це фундамент майбутнього нашої громади, структуровані цінності, підґрунтя сталого розвитку та руху перед. П'ятирічний Стратегічний план розвитку - це реальний термін, впродовж якого можна змінити вигляд громади і почати змінювати зміст. Ми живемо в час, коли саме розвиток громад стає основою розвитку країни і благополуччя громадян. Час диктує нові критерії успішності. На перший план виходять не просто розміри громади і її географічне розташування, а такі фактори, як комфорт, безпека, ринок праці, культурне середовище та умови ведення бізнесу.

Розробка цього документа відбувалась за підтримки проекту «Співробітництво задля економічного зростання Карпат (громад Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької, Львівської областей), що впроваджується за рахунок секторальної бюджетної підтримки ЄС.

Вдячний усім, хто брав активну участь у підготовці даної Стратегії. Впевнений, що у результаті роботи зі стратегічного планування Ворохтянська громада отримала адміністративний документ, завдяки якому зможе раціонально організувати свою діяльність і стратегічно розподілити ресурси.

Стратегія розвитку громади дасть змогу сформувати інвестиційну привабливість території, забезпечити сталість та поступовість розвитку Ворохтянської громади на тривалий період.

З повагою

***Олег Дзем'юк,
Ворохтянський селищний голова***

ВСТУП

Стратегічне планування – це системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в усій громаді, створення спільного бачення економічного майбутнього громади. Це - творчий процес визначення критичних проблем та реалістичних цілей, завдань, здійснення яких вирішить ці проблеми. Стратегічне планування є дієвим інструментом об'єднання зусиль громади, бізнесу та місцевої влади на засадах публічно-приватного партнерства задля місцевого розвитку, міжмуніципальної та міжсекторальної співпраці. Інструментом ухвалення фахових, своєчасних та збалансованих управлінських рішень з важливих питань місцевого розвитку.

Стратегія розвитку громади – шлях, який веде до досягнення цілей у чітко визначених часових рамках за конкретними ресурсними параметрами. Мета розробки Стратегії громади – це вироблення та втілення єдиної політики розвитку територіальної громади на період 2022-2027 років у контексті єдиної політики розвитку Івано-Франківської області та України. Процес вимагатиме реалізації пріоритетів у соціальній та економічній сферах із запровадженням взаємодії територіальної влади, бізнесу та громадськості.

Територіальні громади є базовим елементом системи влади в Україні. Процес децентралізації влади, що розпочався в Україні у 2014 році, призвів до утворення у 2020 році Ворохтянської територіальної громади.

На етапі створення громада зустрілася з багатьма викликами, серед яких:

- відсутність загальноприйнятих пріоритетів щодо забезпечення надання базових послуг мешканцям села Татарів та селища Ворохта, які увійшли до складу ТГ та до об'єднання мали власні пріоритети розвитку та власну систему щодо управління ресурсами. Після об'єднання ці пріоритети, очевидно, мають бути переглянуті та вироблені підходи до управління «об'єднаними» ресурсами;

- потреба ефективного управління новими земельними, бюджетними, кадровими ресурсами, які стали доступними для громади і можуть бути використані для розвитку;

- збільшення кількості зацікавлених сторін з якими потрібно узгоджувати прийняття рішень у межах і за межами територіальної громади.

У більш широкому контексті Ворохтянська територіальна громада повинна ефективно відповідати зовнішнім викликам, таким як трудова міграція та безробіття, посилення конкуренції за інвестиції ресурси.

Відповіддю на виклики може стати перспективне (середньо- та довгострокове) планування для забезпечення сталого розвитку територіальної громади.

Законодавче підґрунтя

- Конституція України;
- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закон України «Про транскордонне співробітництво»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про державні цільові програми»;
- Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;
- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки;
- Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки;
- Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Інші нормативно-правові акти, закони України, Укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, міжнародні договори України.

I. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ

Підготовка Стратегії відбувалася у відповідності до методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації Стратегій розвитку територіальних громад, запропонованих Міністерством розвитку громад та територій України.

Відповідно до цих рекомендацій в розробці використовувався принцип Results-Based Management або RBM-підхід (управління, орієнтоване на результат,). Це - управління, що забезпечує розв'язання проблем та/або задоволення потреб жителів територіальної громади на основі стратегічного планування, що передбачає вибір оптимального варіанту досягнення визначених кінцевих результатів, які оцінюються на основі вимірюваних показників.

Особливий акцент у розробці робиться на сталість (сталий розвиток), конкурентоздатність і соціальну інтеграцію, що визначають як основні базові принципи (табл. 1).

Таблиця 1. Базові принципи

Відповідальне управління навколишнім середовищем та раціональним використанням природних ресурсів	Здорова і справедлива громада
<ul style="list-style-type: none">• Екологічні втрати компенсують ті, хто їх спричиняє.• Ефективне використання ресурсів стимулюється.• Покращення обізнаності щодо обмежених природних ресурсів та небезпеки для середовища проживання	<ul style="list-style-type: none">• Забезпечення різних потреб усіх громадян через сприяння особистому благополуччю та соціальній інтеграції• Забезпечення рівних можливостей для всіх
Стала економіка	Практика належного управління
<ul style="list-style-type: none">• Динамічна і конкурентоспроможна економіка, створення якої забезпечується впровадженням місцевих економічних стимулів	<ul style="list-style-type: none">• Постійне вдосконалення ефективності управління із залученням творчості та енергії громадян

Залучення громадян до створення стратегічного плану розвитку територіальної громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення поточних проблем громади. Це впровадження через діалог громадськості та влади. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином Стратегія, відображає інтереси громадян, а тому сприймається громадою як «своя». Створений разом із громадою стратегічний план, незалежно від особистісних якостей керівників, або політичної ситуації, спрямовується на покращення у визначених пріоритетах, зміцнення місцевої демократії, виховання суспільно-активних та здорових громадян.

Відповідно до методичних рекомендацій, для підготовки проекту Стратегії утворюється робоча група, до складу якої можуть входити представники виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій та асоціацій, агенцій регіонального розвитку відповідного регіону, інших юридичних осіб.

Розпорядженням Ворохтянської селищної ради від 14.12.2021 року № 77-р затверджено склад Робочої групи та розпочато розробку Стратегії розвитку Ворохтянської територіальної громади на 2022–2027 роки (табл. 2).

Таблиця 2. Робоча групи з розробки Стратегії

№ з/п	Склад робочої групи
1.	Дзем'юк Олег Михайлович – Ворохтянський селищний голова, голова робочої групи
2.	Галик Юрій Ярославович – керуючий справами виконавчого комітету селищної ради, заступник голови робочої групи
3.	Кермощук Віталій Петрович – начальник відділу туризму, зовнішніх зв'язків та інвестицій селищної ради, секретар робочої групи
4.	Михайлюк Василь Богданович – парох смт Ворохта
5.	Молдавчук Олег Валерійович – депутат селищної ради
6.	Ковальчук Степан Васильович – член виконавчого комітету селищної ради
7.	Братівник Антон Юрійович – депутат селищної ради
8.	Саманюк Василь Михайлович – власник високогірного фермерського господарства
9.	Макійчук Андрій Васильович – депутат селищної ради
10.	Кульчицька Наталія Миколаївна – підприємця, громадська діячка
11.	Блага Наталія Іванівна – головний спеціаліст відділу туризму, зовнішніх зв'язків та інвестицій селищної ради
12.	Несторук Ірина Миколаївна – учителька Ворохтянського ліцею
13.	Ясінський Юрій Петрович – староста с. Татарів
14.	Білоус Іван Зиновійович – депутат селищної ради

Підготовка Стратегії розвитку розпочалася з проведення соціально-економічного аналізу та визначення поточного стану громади, що включало:

- дослідження соціально-економічного стану сукупності населених пунктів Ворохти і Татарова, що увійшли в громаду, дослідження оточення (зовнішнього середовища) та оцінки можливостей розвитку громади;
- анкетування мешканців та представників бізнесу.

Перше засідання оргкомітету відбулося 25 травня 2021 року у ході якого:

- ознайомилися з методикою стратегічного планування, оглянули основні етапи та завдання
- обговорили основні можливі напрямки розвитку, вивчили природні можливості території, наявність матеріально-технічних ресурсів та потреб;
- погодили проведення аналізу та чинників розвитку територіальної громади.

На основі напрацювань, зроблено анкетування-опитування – аналіз думок мешканців громади та представників бізнесу з метою визначення основних проблемних питань громади, шляхів їх вирішення та майбутніх перспектив росту.

10 вересня 2021 року відбулося засідання робочої групи, під час якого проведено:

- аналіз за результатами первинних даних та опитування мешканців громади і представників бізнесу;
- соціально-економічний аналіз стану громади;
- SWOT-аналіз, окреслено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для розвитку громади.

Під час чергового засідання 30 листопада 2021 року:

- визначено стратегічне бачення, сценарії та напрями розвитку громади;
- обговорено пріоритети (стратегічні, операційні цілі та завдання Стратегії розвитку громади на 2022-2027 роки);
- погоджено систему моніторингу, оцінки та процес реалізації Стратегії.

Впродовж року відбулися громадські консультації щодо розробки Стратегії, під час яких мешканці громади погодили пріоритети та шляхи розвитку громади, які знайшли відображення у Стратегії.

«10» лютого 2022 року рішенням Ворохтянської селищної ради затверджено «Стратегію розвитку Ворохтянської територіальної громади на 2022-2027 роки».

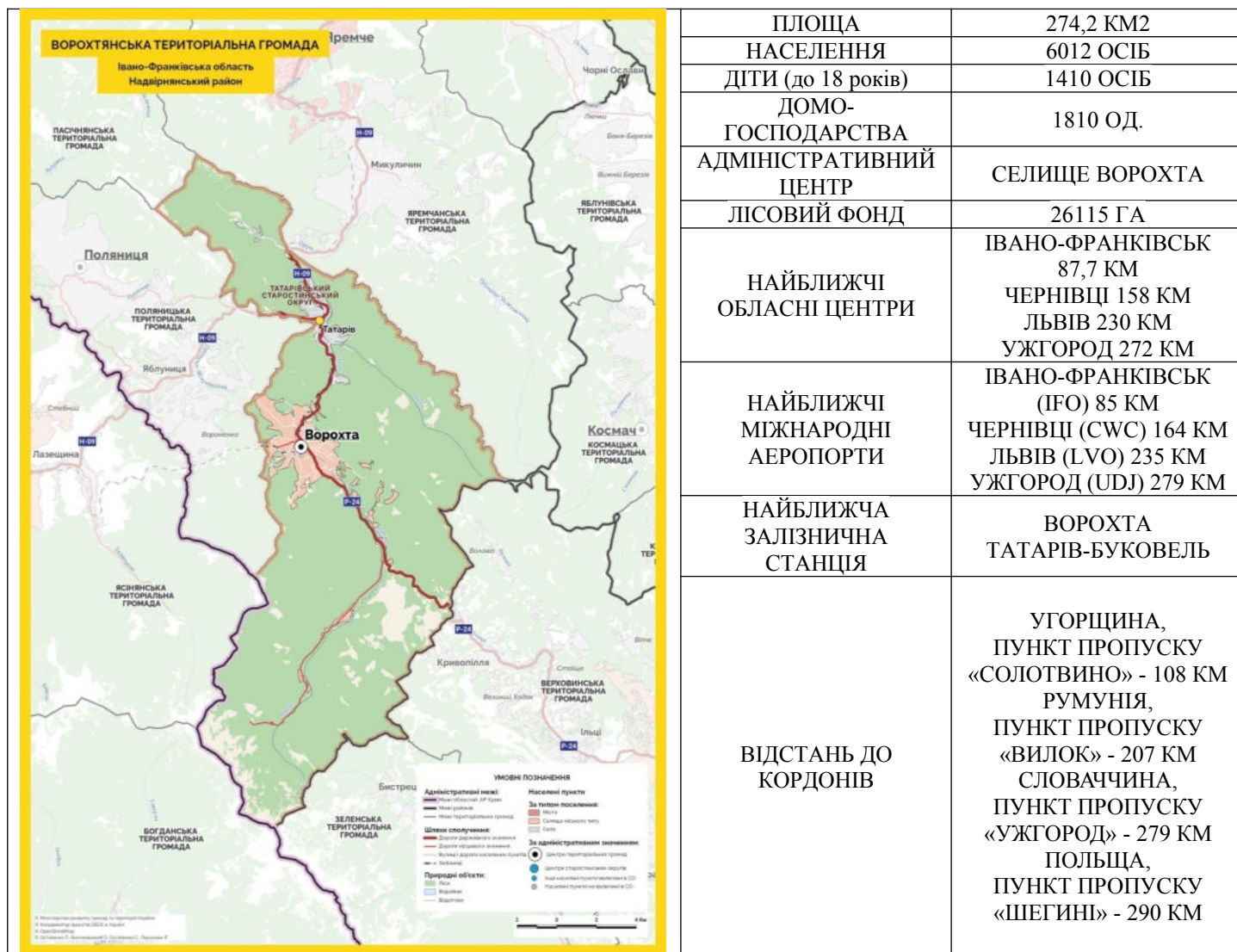
Засідання проводилися у відкритому режимі, бажаючі мали змогу взяти участь в обговоренні та наданні пропозицій у процесі розробки Стратегії.

Методичний супровід здійснював Ігор Мельничук – виконавчий директор МАОМС «Агенція розвитку ОТГ Прикарпаття» та експерт проекту: «Співробітництво для економічного зростання Карпат (громад Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської областей)», що виконується Закарпатською АРР та МАОМС «Агенція розвитку ОТГ Прикарпаття» (в Івано-Франківській області) за підтримки секторальної бюджетної підтримки ЄС та Міністерства розвитку громад та територій України.

II. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Характеристика громади

Громада утворилася 1 січня 2021 року шляхом добровільного об'єднання Ворохтянської селищної та Татарівської сільської рад. Селище Ворохта – адміністративний центр громади.

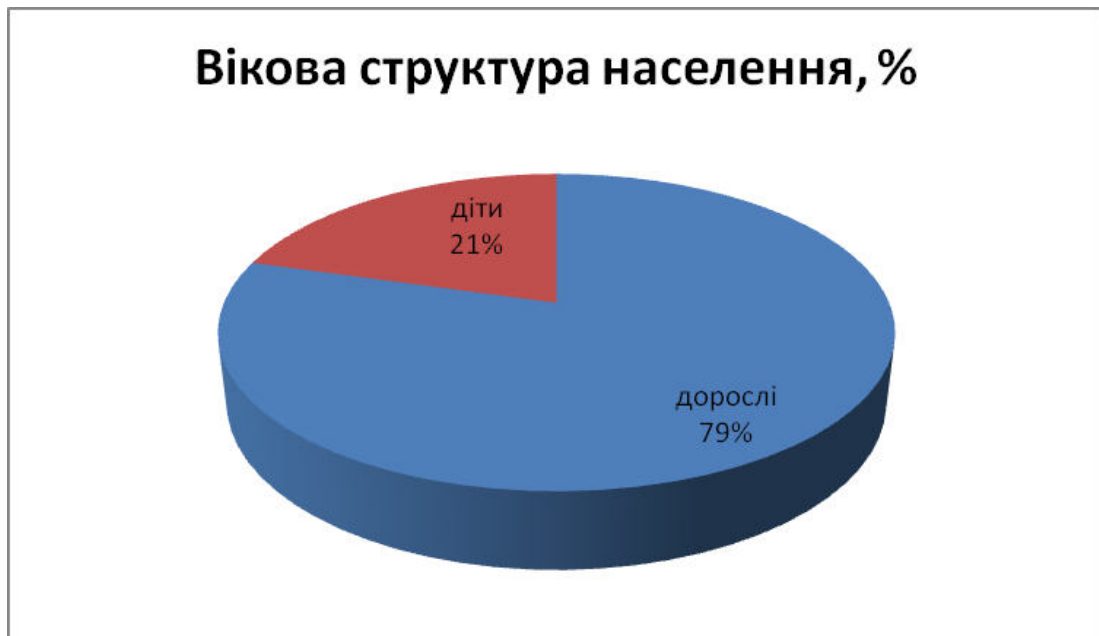

Населення

У Ворохтянській територіальній громаді проживає 6100 мешканців, з них 2808 чоловіків та 3292 жінки. Пенсіонери – 1824 особи. Працездатне населення становить 3213 осіб, 41 особа тимчасово не працює.

Населення громади	Дорослі	Діти	Пенсіонери	Неповні сім'ї	Діти з неповних сімей	Багатодітні сім'ї	Діти з багатодітних сімей	Діти з інвалідністю	Діти - сироти	Одинокі багатодітні матері/батьки
6100	4845	1255	1824	75	120	110	399	23	8	18

У відсотковому відношенні: 79,4% мешканців громади – доросле населення, з яких 37,7% – особи пенсійного віку.

У громаді проживає 1255 дітей, що становить 21% від усього населення. Практично однакова кількість дівчат та хлопців – 618 (49%) та 637 (51%) відповідно. Громада налічує 75 неповних сімей та 18 одиноких багатодітних матерів/батьків. У відсотковому значенні: 9,5% – діти з неповних сімей, 31,8% – діти з багатодітних сімей, 1,8% – діти з інвалідністю.

Спостерігається стійка тенденція до зменшення кількості дітей дошкільного віку. У 2021 році кількість дітей зменшилась на 66 осіб у порівнянні з 2016 роком.

Історична довідка

Ворохта - адміністративний центр Ворохтянської селищної громади, до якої входять селище Ворохта та село Татарів. Селище розміщене на висоті 850 метрів над рівнем моря вздовж річки Прут. Територією громади проходить залізниця Івано-Франківськ – Рахів. Майже з усіх сторін воно оточене горами і лісами. Ворохта є центром підготовки українських спортсменів зі стрибків із трампліна, біатлону, лижних перегонів.

Територію Ворохти було заселено здавна. Тут знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді. Припускають, що Ворохту засновано у XVII столітті. Тоді вона була присілком Микуличина, а 1927 року отримала статус села Надвірнянського повіту Станіславського воєводства.

Поява залізниці дала потужний промисловий розвиток Карпатському краю. 1861 року Австро-Угорщина здійснила амбітний план, поєднавши залізницею Перемишль та Львів, пізніше проклали залізницю Львів – Станіславів, а далі – глибше в гори.

Найбільший міст Ворохти – лише частина інфраструктурного проекту, який до кінця XIX століття, напередодні свого розпаду, встигла втілити в життя Австро-Угорщина.

Роботи велися швидко, адже імперія потребувала деревини, якої в районі Ворохти й Вороненка було достатньо. За даними істориків, до будівництва тунелів і мостів у Карпатах залучили італійців, які мали досвід роботи в Альпах. Допомогали їм місцеві жителі в якості різноробочих.

Незважаючи на потужну повінь і спалах холери в Галичині наприкінці XIX століття, проект вдалося закінчити Залізницю між Станіславовим і Вороненка відкрили у 1894 році.

Щоб зберегти пам'ятку історії, у 2000 році, біля історичного моста було зведено ще один. Старий австрійський зараз не функціонує. Через мальовничий вигін русла річки у цьому місці створюється чудова панорама мосту. Це один із найстаріших та найдовших кам'яних аркових мостів (віадуків) Європи: довжина 200 метрів, протяжність центральної арки – 30 метрів.

Віадук притягує до себе спраглих доторкнутися до історії, побачити втілення архітектурної могутності, відчути силу краси та неосяжності.

З приходом залізниці життя у Ворохті наповнилося новими сенсами. З terra incognita ця частина Карпат перетворилася на популярний європейський курорт. У Татарові з'явилися пошта і телеграф. У Ворохті – перші готелі та пансіонати, в яких оздоровлювалися чистим повітрям і цілющими гірськими джерелами.

У період між Першою і Другою світовими війнами, тут почали розвивати гірськолижний спорт. У 1922 році збудовано перший трамплін. Взимку тут проводили міжнародні змагання.

Сьогодні Ворохта залишається одним із основних центрів туризму Івано-Франківської області як влітку, так і взимку. Для шанувальників лижного спорту тут діє кілька підйомників. Біля бази «Авангард» - бугель 300-метровий і крісельний двокілометровий підйомник. На Маківку - 250-метровий бугель. Під час зимового сезону встановлюють ще два 100-метрові підйомники. Неподалік від селища розташована спортивно-туристична база «Заросляк», звідки починається маршрут сходження на найвищу вершину України - Говерлу.

Татарів

Село Татарів – давній низькогірний курорт, який знаходиться на висоті 700 – 750 м над рівнем моря. Через село проходить залізниця Івано-Франківськ – Рахів і однойменна магістраль.

Першоназва села – Прутець. Після нападу татарів у 1673 році село перейменовано в Татарів.

Перша письмова згадка про населений пункт відноситься до 1651 року. До 1927 року Татарів був присілком Микуличина. У 30 – х роках ХХ століття за адміністративним поділом Станіславського воєводства громада Татарова належала до гміни Ворохти.

Під час будівництва залізниці Станіслав – Вороненко, 1 червня 1893 року в Татарові був створений поштовий уряд, а з 10 лютого 1894 року – телеграфічна станція.

У 1904 році в селі працювала однокласна школа з українською мовою викладання. Згодом була відкрита єврейська школа при тартаку.

Наприкінці ХІХ – початку ХХ століття населення Татарова займалось лісорозробкою та різноманітними промислами. Тут функціонував фолюш (млин для виділки сукна) Малки Васермана. У 1912 році в Татарові працював паровий тартак та підприємство Лазорського з «товчення шутру». У міжвоєнному часі в селі були ще два тартаки та електрівня.

Як повідомляли галицькі часописи, в жовтні 1908 року в татарівських лісах полювала віденська аристократія, в тому числі архикнязівна Марія Тереза та князі Ліхтенштейни.

У листопаді – грудні 1914 року з початком Першої світової війни в районі Татарова точились жорстокі бої між підрозділами австро-угорського війська і

частинами російської царської армії. Оборону тримали три батальйони і бронепοїзд австрійців, наступали вояки 1-ої Кубанської дивізії. Австрійське командування очолював генерал Карл фон Пфланзер. Зараз на місці боїв за Татаровом біля шосе знаходиться австрійський військовий цвинтар.

Цілющий гірський клімат, вода з вмістом срібла цього унікального низькогірного курорту завжди приваблювали туристів та бажаючих покращити здоров'я. У міжвоєнному періоді в Татарові функціонували два санаторії - залізничників «Зніч» і поліцейний дім здоров'я. Також до послуг приїжджих були готелі Ш. Вінера, Г. Гірша, С. Таубе Локер, ресторани і кільканадцять вілл. Сюди, без перебільшення, приїжджали люди з усього світу. У 1921 році віллу «Крокус» придбало подружжя німецьких протестантів Цьоклер, які заснували в Станіславі будинок і школу для малозабезпечених дітей та дітей-сиріт. В гостях в Татарові у них побували друзі з Фінляндії, Швеції, Норвегії, Данії, Англії, США, Швейцарії, Австрії.

Далеко за межами краю були відомі плакати, випущені в 1929 році Товариством Татранським, що популяризували Гуцульщину. Для них використано картину Владислава Яроцького з зображенням гуцулів перед церквою в Татарові.

У міжвоєнному періоді в Татарові функціонував дерев'яний римокатолицький костел, який належав до відповідної парафії Делятина. Він був збудований наприкінці XIX століття, перебудований в 1937 році за проектом архітектора Т. Райтера.

У період Другої світової війни багато жителів Татарова були знищені фашистами, частину молодих людей вивезено на примусові роботи до Німеччини. У віллі «Ведлув» біля цвинтаря в цей період розміщувалося гестапо. Віллу називали «Страшний дім».

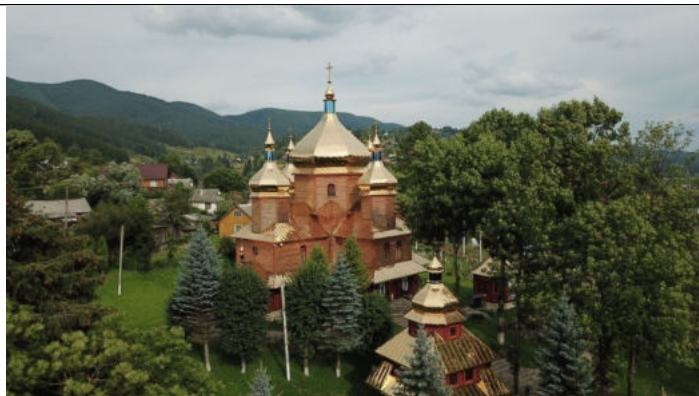
Свого часу тут проживали, чи відвідували населений пункт, чимало талановитих особистостей. Вивчаючи народне мистецтво Гуцульщини, сюди приїжджала відома художниця Олена Кульчицька. У 1935 – 1943 роках у Татарові жив відомий художник Кароль Косак, який малював картини на гуцульську тематику.

Село Татарів – унікальна карпатська оздоровниця, курортний центр, де успішно лікуються захворювання легень та дихальних шляхів. Цілюще повітря, неповторні та неосяжні лісові простори громади – це диво природи, неповторний Карпатський Люрд.

Значну історичну та культурну спадщину громади становлять архітектурні та історичні унікальні об'єкти: пам'ятка гуцульської дерев'яної архітектури – Церква Різдва Пресвятої Богородиці, 1615 року, Церква Різдва Пресвятої Богородиці, 1931 року, Костел Різдва Пресвятої Діви Марії, 1906 року, Церква Святого Дмитрія Солунського, 1856 року, Музей історії Татарова, будівля Татарівського залізничного вокзалу, 1893 року.

Церква Різдва Пресвятої Богородиці, 1615 року

Церква Різдва Пресвятої Богородиці, 1931 року

Порівняння громад проєкту

Для кращого розуміння становища Ворохтянської громади в процесі її розвитку, використано метод порівняння соціально-економічних показників розвитку громад області, які беруть участь у проєкті «Співробітництво задля економічного зростання Карпат (громад Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської областей).

Таблиця 3. Порівняльний аналіз

№ з/п	Показник	Зеленська громада	Ворохтянська громада	Брошнів-Осадська громада	Деятинська громада
1.	Приріст населення	12,2	4,30	-6,90	-1,10
2.	Населення, тис. осіб	1,92	6,00	11,16	21,31
3.	Частка осіб молодше працездатного віку, % (01.01.2019 р.)	24,91	20,14	20,06	19,64
4.	Частка осіб старше працездатного віку, % (01.01.2019 р.)	18,42	21,67	21,02	18,26
5.	Частка осіб працездатного віку, %	56,67	58,19	59,34	61,68
6.	Кількість учнів, що навчається в межах тергромад, (2020/2021 н.р.)	187	764	1 270	2 689
7.	Кількість дошкільнят, осіб	28	137	255	318
8.	Площа, км ²	487,30	249,70	88,50	206,90
9.	Кількість закладів загальної середньої освіти	3	2	5	10
10.	Кількість ДНЗ	2	2	2	3
11.	Кількість закладів, що надають первинну медичну допомогу	1	2	4	6
12.	Кількість підписаних декларацій зі сімейними лікарями в тергромаді (дані НСЗУ на 22.08.2021 р.)	1 292	5 575	9 473	18 162
13.	Будинки культури	5	2	5	4
14.	Мистецькі школи	0	0	1	1
15.	Музеї	0	1	1	3
16.	Всього надходжень до місцевого бюджету (загальний фонд)	6586,74	35688,96	69522,74	116838,22
17.	Частка місцевих податків в дохідній частині бюджету загального фонду, (2020 р.)	63,84	43,84	15,29	7,85
18.	Частка місцевих податків в дохідній частині бюджету загального фонду, (I півр. 2021 р.)	48,61	41,90	23,61	20,09
19.	Індекс податкоспроможності	0,21	0,56	0,86	0,32
20.	Базова дотація, тис. грн	3 316,50	5 110,10	1 038,10	31 160,70
21.	Надходження акцизу грн/на 1 жителя 2020 р	4,09	1 171,07	93,26	155,22

22.	Надходження акцизу грн/на 1 жителя, (I півр. 2021 р.)	2,34	637,39	50,85	78,54
23.	Надходження єдиного податку грн/на 1 жителя, (2020 р.)	153,98	536,19	423,18	208,94
24.	Надходження єдиного податку грн/на 1 жителя, (I півр. 2021 р.)	342,58	380,37	253,27	117,78
25.	Надходження плати за землю грн/на 1 жителя, (2020 р.)	2 020,85	1 739,32	458,96	206,82
26.	Надходження плати за землю грн/на 1 жителя, (I півр. 2021 р.)	782,07	939,26	227,64	105,22
27.	Частка витрат на оплату праці загальнодержавних функцій (міське самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду, % (2020 р.)	67,9	20,6	22,9	12,3
28.	Частка витрат на оплату праці загальнодержавних функцій (міське самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду, % (I півр. 2021 р.)	39,39	30,52	29,23	28,76

Дані з порталу спроможності територіальних громад

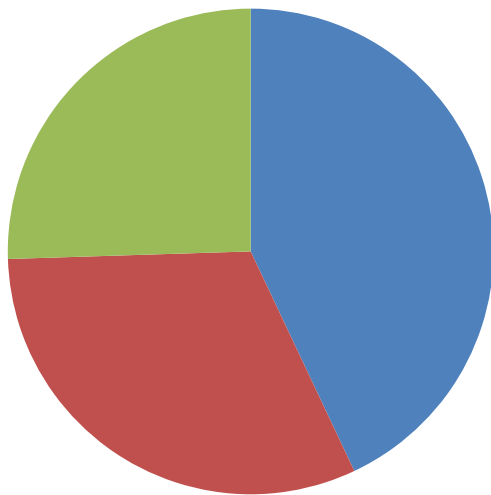
Такий порівняльний підхід дасть можливість громадам відслідковувати прогрес розвитку в середньостроковій перспективі, орієнтуватися на сусідів.

Економіка громади

Економічні особливості громади пов'язані з розміщенням громади у географічній близькості до гірськолижного курорту Буковель, який щорічно відвідує понад 1 млн туристів.

Реальний сектор економіки громади складається з суб'єктів підприємницької діяльності, в переважній більшості оптової та роздрібної торгівлі, тимчасового розміщення й організації харчування, що складає 77% всіх суб'єктів, зареєстрованих у громаді.

Структура суб'єктів господарської діяльності

- Суб'єкти торгівлі
- Готелі, заклади харчування
- Інші

Усього в громаді зареєстровано 349 суб'єктів господарської діяльності.

Суб'єкти господарської діяльності за видами діяльності

Вид діяльності	на 01.01.2021
Сільське, лісове та рибне господарство	3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0
Переробна промисловість	0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1
Будівництво	8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	150
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	5
Тимчасове розміщування й організація харчування	110
Інформація та телекомунікації	2
Фінансова та страхова діяльність	2
Операції з нерухомим майном	0
Професійна, наукова та технічна діяльність	0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1
Освіта	4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2

Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	5
Надання інших видів послуг	56
ВСЬОГО	349

Дані Ворохтянської селищної ради

Сервісно-виробнича економіка підтверджується структурою найбільших платників податків у територіальній громаді.

Найбільші платники податків, 2020 рік

№	Назва	Сплачено ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість	Всього
1	ТОВ "ОККО-ДРАЙВ"		3500000			3500 000
2	ДП "Ворохтянський лісгосп"	1048656,0		198609,0		1247265
3	ТОВ "АТБ-МАРКЕТ"	955751,31	1003906,0			1959657
4	ТОВ "АТБ Інвест"			12518,64		12518
5	АТ "УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ"	149127,31		4514078,0		4663205
7	ПОГ "НВФСТ Колос"				30000,0	30000,0

Дані Ворохтянської селищної ради

До лідерів платників податків відносяться:

- логістично-торговельна сфера, у тому числі нафтопродукти та залізниця;
- туристично-рекреаційна галузь;
- деревообробна сфера.

Через село Татарів Ворохтянської селищної ради проходить автомобільний шлях Н-09 «Стрий - [Івано-Франківськ](#) - [Чернівці](#)», Р-24 «Татарів – Кам'янець-Подільський» та залізниця із станціями Ворохта і Татарів-Буковель.

За структурою офіційної зайнятості, спеціалізацію території підтверджено аналізом даних сплати ПДФО.

Найбільші платники ПДФО у територіальній громаді:

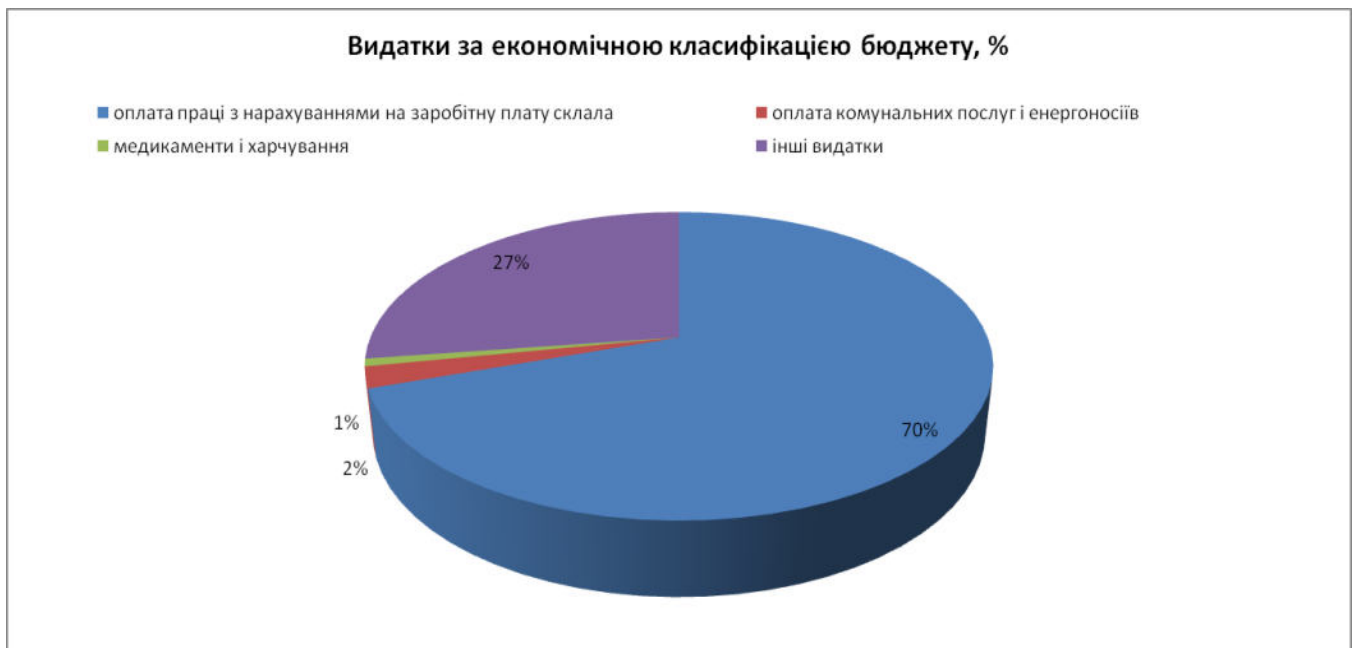
- ДП "Ворохтянський лісгосп";
- МРЦ "Кремінці»;
- ТОВ "АТБ-МАРКЕТ"
- ДЗ "Спеціалізований санаторій "Гірське повітря"

Проблемою громади є відсутність актуалізованих даних по структурі зайнятості населення фізичних осіб-підприємців, що характеризується явищем «тіньової» економіки.

Характеристика бюджету громади

За економічною класифікацією бюджету (з урахуванням одержувачів бюджетних коштів) питома вага видатків на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату склала 69,74%, оплата за комунальні послуги і енергоносії – 2,22%, медикаменти і харчування – 0,8%, всього на захищені статті – 72,76%, інші видатки – 27,24%.

У галузевій структурі селищного бюджету на освіту припадає 50,7% усіх видатків, охорону здоров'я – 0,7%, соціальний захист та соціальне забезпечення – 2,7%, культуру – 4,9%, фізкультуру і спорт – 1,7%, житлово-комунальне господарство – 9,0%, інші галузі – 30,3%.

Понад 50% видатків з бюджету громади здійснюється на освіту, що є характерною особливістю територіальних громад Прикарпаття.

Туристичний потенціал

Природно-ресурсний потенціал, вигідне географічне розташування та багата культурна спадщина є вагомими передумовами для розвитку сфери гостинності.

Ворохта була і залишається центром підготовки молодих спортсменів зі стрибків на лижах з трампліну і лижного двоеборства. Вихованці дитячо-юнацької спортивної школи беруть участь у Всеукраїнських і міжнародних змаганнях та виборюють призові місця.

У Ворохті функціонують санаторії «Гірське повітря» та «Смерічка». Також активно працюють спортивні бази «Авангард», навчально-спортивна база «Україна», «Заросляк», дитяча спортивна база «Говерла». Розбудовуються нові туристичні комплекси, розвивається зелений туризм.

До послуг туристів розвинена рекреаційна інфраструктура: численні пішохідні маршрути по Чорногірському хребту, сходження на найвищу вершину Українських Карпат – Говерлу (2061 м).

На території громади функціонують численні готелі, бази відпочинку, гостинні двори, санаторії, садиби зеленого туризму, ресторани, кафе, традиційні колиби, сувенірні ринки, пункти прокату велосипедів та лижного спорядження. Територія придатна для пішохідних маршрутів, еколого-пізнавальних стежок, рекреаційних зон та велосипедних маршрутів різних рівнів складності.

Знаковими подіями у культурному житті громади є регіональний фольклорно-етнографічний фестиваль «Татарівська ватра» у селі Татарів та спортивно-мистецький фестиваль «Віадук» в смт Ворохта. Арка, яка об'єднує покоління» у селищі Ворохта. Ці заходи приваблюють у громаду велику кількість гостей.

У громаді працюють 220 приватних садиб. Загальна кількість ліжок місць складає понад 4800 (у середньому 20 ліжок місць на садибу). За оціночними судженнями робочої групи, середня тривалість перебування відпочивальників (гостей) у громаді складає 3-5 днів. Літній сезон є популярнішим за зимовий.

Приватні садиби громади

Населений пункт	Кількість садиб	Орієнтовна кількість ліжок місць
Ворохта	127	3000
Татарів	93	1800
Всього	220	4800

Дані Ворохтянської селищної ради

Заклади охорони здоров'я підсилюють туристично-рекреаційний потенціал і можуть слугувати інфраструктурою для галузі медичного туризму:

- комунальне некомерційне підприємство «Івано-Франківський обласний спеціалізований кістково-туберкульозний санаторій «Смерічка»;
- Ворохтянська амбулаторія загальної практики сімейної медицини;
- медичний реабілітаційний центр «Кремінці»;
- амбулаторія загальної практики сімейної медицини у селі Татарів.

Природно-ресурсний стан громади

Ворохта входить до складу Карпатського національного природного парку. Створений 1980 року для збереження унікальних лісових екосистем Центральної Європи, Карпатський національний природний парк - перший і один із найбільших в Україні національних природних парків. Ще в 1921 році у межах його нинішньої території на площі 447 га було створено резерват для охорони Чорногірських пралісів.

Переважає частина території парку розташована в межах абсолютних висот - 500 - 2000 м над рівнем моря. Найвища точка України - вершина гори Говерла, 2061 м над рівнем моря, - розташована в межах парку.

У геоструктурному плані територія парку входить до складу Чорногірської та Скибової зон Карпатської складчастої області, де на поверхню виходять товстошарові пісковики, чорні аргіліти, глинисто-пісковий фліш та інші геологічні відклади.

Головною водною артерією території парку є річка Прут. Вона бере початок біля підніжжя Говерли й протікає територією парку 50 км. Численні притоки Прута, утворюють багато порогів та водоспадів. Особливою красою відзначаються озера льодовикового походження - Марічейка біля підніжжя гори Шурин-Гропа та Несамовите під горою Туркул.

У високогірних ландшафтах парку і його захисній зоні збереглася найбільша кількість ендемічних та реліктових видів карпатської флори, включення цих ландшафтів в заповідну зону забезпечує надійне збереження та відновлення цінного генофонду. Тут охороняються всі типи фітоценотичних комплексів лісового (крім поясу дубових лісів), субальпійського та альпійського поясів, що є характерними для гірських систем Центральної Європи. Більша частина території вкрита буковими, смерековими, ялицевими, сіривільховими та мішаними лісами, зрідка трапляються клейковільхові, березові і соснові ліси. Найпоширенішими є буково-ялицево-смерекові та чисті смерекові ліси, в яких часто ростуть явір, ясен, в'яз гірський. Вище верхньої межі лісу сформувалося типове криволісся із сосни гірської, вільхи зеленої та ялівцю сибірського в комплексі з луками, чагарничковими угрупованнями, мозаїкою мохів та лишайників.

Знищення захисних лісонасаджень у високогір'ї стало причиною частішого сходження снігових лавин, розвитку ерозійних та зсувних процесів. Після встановлення на цих територіях заповідного режиму природне відновлення верхньої межі смерекових лісів сталося досить швидко.

На території парку зростає 1260 видів вищих спорових і судинних рослин, з яких 155 видів - мохоподібні. До Червоної книги України занесено 80 видів рослин, до Зеленої - 32 рослинні угруповання.

Різноманіття ландшафтів території національного парку зумовлює і різноманіття тваринного світу. Його особливістю є велика частка комахоїдних, рукокрилих і гризунів, дещо менше тут хижаків та парнокопитних.

Особливий дар природи національного природного парку - це джерела з мінеральною водою. З цими об'єктами тісно пов'язані рекреаційно-лікувальна та рекреаційно-туристська діяльність національного парку.

Освітній профайл громади

На території громади діють два заклади загальної середньої освіти: Ворохтянських ліцей і Татарівська гімназія, два заклади дошкільної освіти: ясла-садок «Лісова казка» у смт Ворохта та ясла-садок «Ліщинка» у с. Татарів.

Мережа закладів освіти

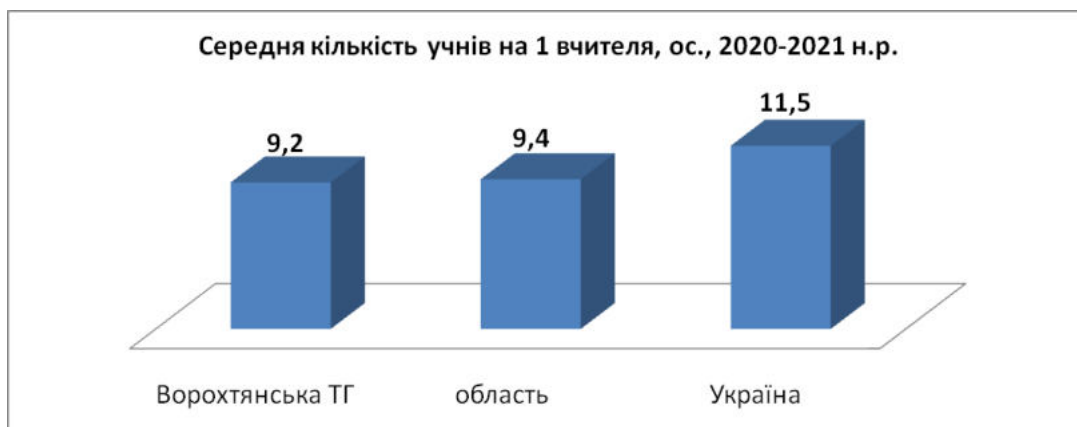
Показники	2020 рік
Кількість дошкільних закладів, одиниць	2
Кількість дітей в дошкільних закладів, осіб	151
Завантаженість дошкільних закладів (дітей на 100 місць)	82
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	2
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	787
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	82

Перелік та опис дошкільних закладів

Назва та місце розміщення	Наповненість (кількість дітей)
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) "Лісова казка"	104
Заклад дошкільної освіти "Ліщинка"	47

Назва та місце розміщення	Наповнюваність (кількість дітей)
Ворохтянський ліцей	654
Татарівська гімназія	133

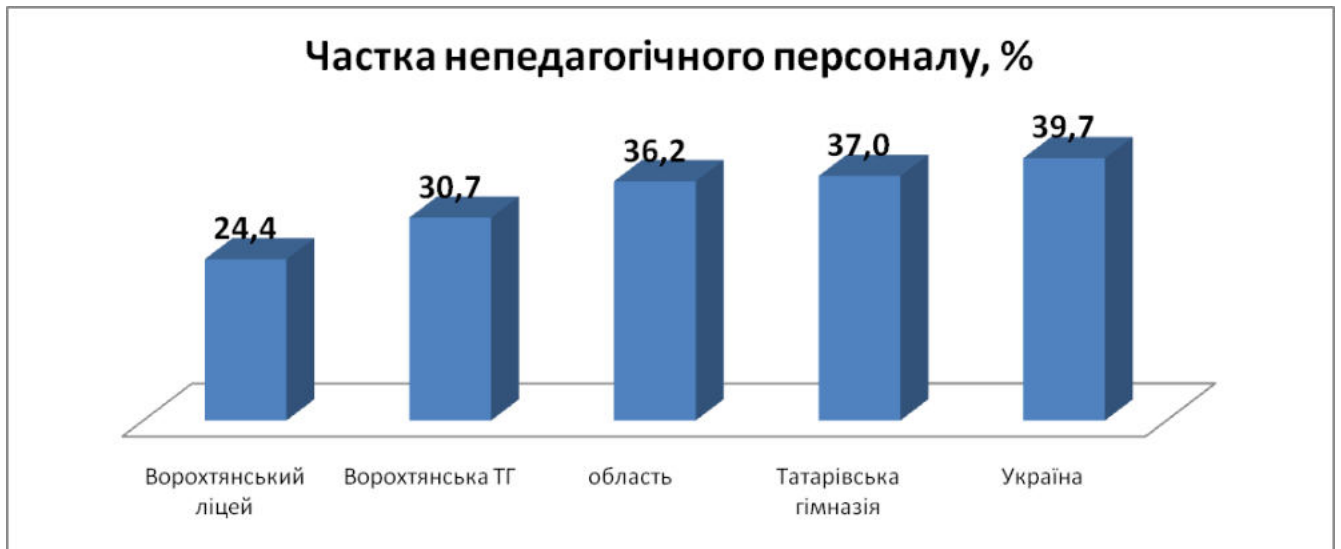

ФНК у громаді становить 21,22, а розрахункова наповнюваність класів – 20,0. Фактична кількість ставок (ФКС) педагогічних працівників у ТГ – 88,4, розрахункова кількість ставок (РКС) у 2020 році становила – 68,4. ФКС у 1,3 рази перевищує РКС, що може свідчити про нераціональне використання коштів освітньої субвенції. Перевищенням ставок пояснюється і низька кількість учнів на педагогічну ставку – 7,96.

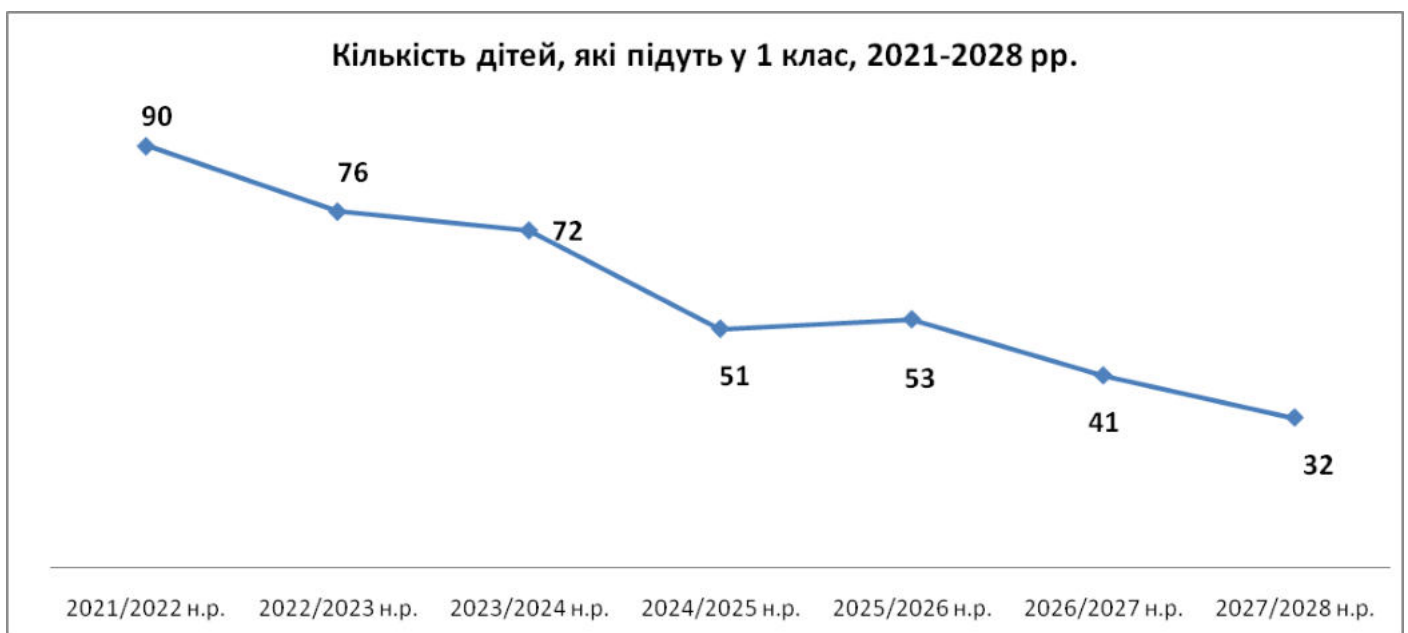
Перевищення ФКС над РКС є причиною і високої вартості навчання одного учня у Татарівській гімназії.

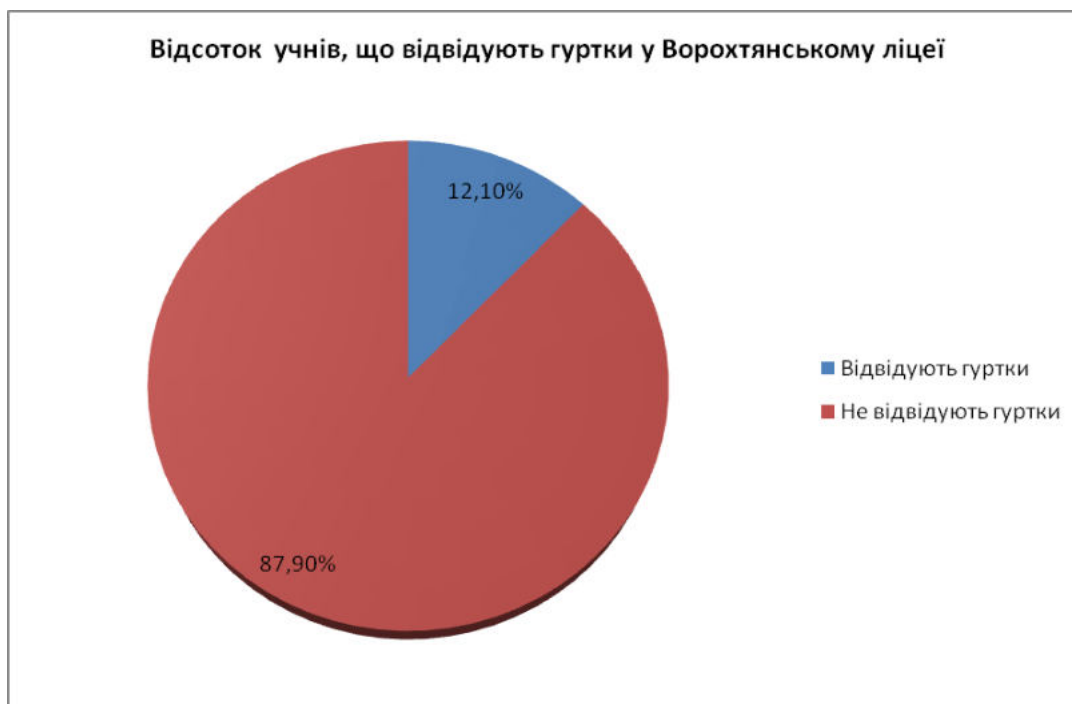
Питома вага непедагогічного персоналу дещо нижча, ніж аналогічні показники по області та Україні, проте відсоток непедагогічного персоналу в Татарівській гімназії вищий за аналогічний показник у Ворохтянському ліцеї та області, і тільки на 2,7% нижчий за середній показник по Україні.

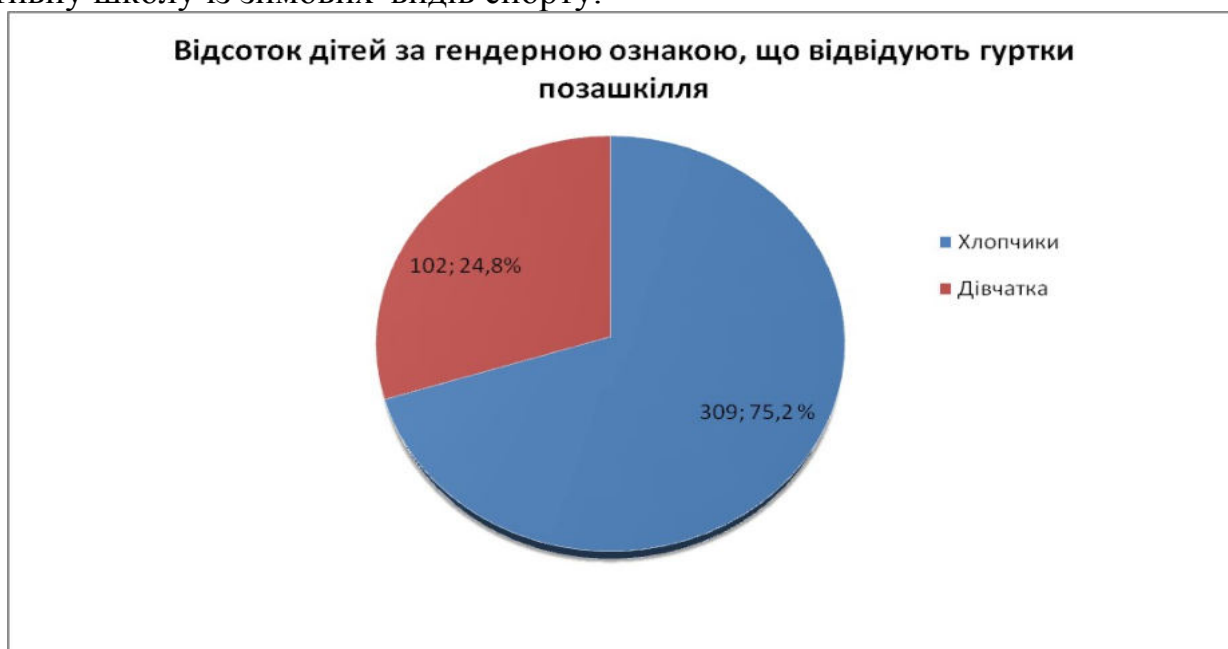
Негативною у територіальній громаді є динаміка дітей, які підуть у перший клас, проте дозволятиме формувати 1 клас як у Ворохтянському ліцеї, так і у Татарівській гімназії до 2026-2027 навчального року. Загрозливим може виявитися 2027-2028 навчальний рік для Татарівської гімназії, оскільки в 1 клас піде лише 4 дитини.

Гуртки на базі закладів загальної середньої освіти відвідує всього 12,1% учнів. Засновнику варто дослідити питання низької відвідуваності гуртків.

На території Ворохтянської селищної ради немає закладів позашкільної освіти. Проте, з метою створення умов для всебічного розвитку учнівської молоді, розвитку їх здібностей та талантів, працює ряд гуртків при Центрах культури, дозвілля, молоді та спорту, комунальній організації фізкультурно-оздоровчий комплекс «Олімп». Також діти відвідують обласну комплексну дитячо-юнацьку спортивну школу із зимових видів спорту.

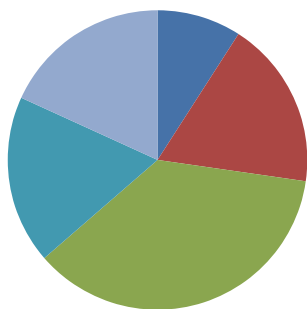

Аналіз думки мешканців та бізнесу

У вересні робочою групою проведено анкетування щодо проблем громади та майбутніх пріоритетів. Дослідженням отримано відповіді на питання, що турбують мешканців громади та представників бізнесу.

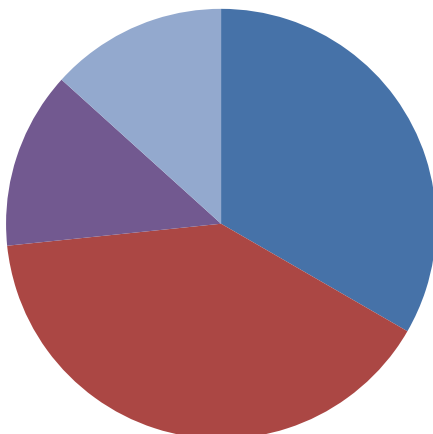
Структура опитуваних

Рід занять

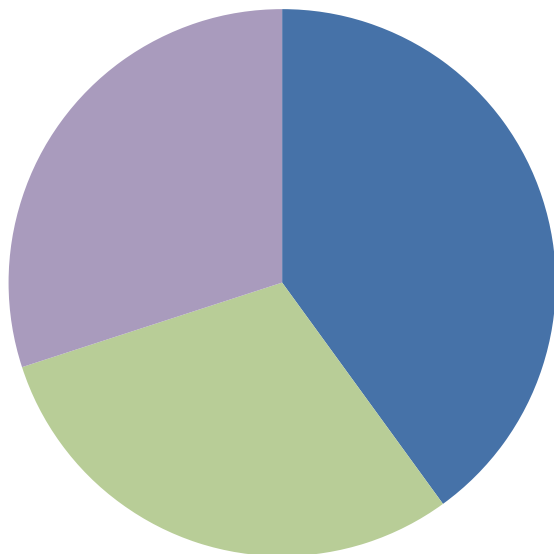
- Підприємець
- Найманий працівник
- Службовець
- Студент
- Керівник
- Пенсіонер
- Безробітний

Суб'єктивне твердження про громаду

- Тут мені приємно жити
- Я хочу, щоб тут жили мої діти
- Я просто змушений тут жити
- Тут є де і як себе реалізувати
- Громада, в якій немає перспектив
- Я виїду звідси при найменшій можливості
- Я рекомендую свою громаду для проживання своїм знайомим

Основний ресурс громади для подальшого розвитку

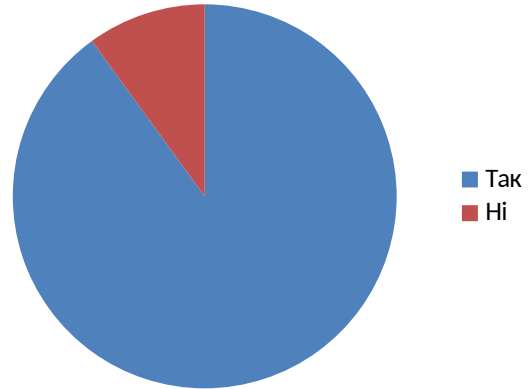
- Вигідне географічне становище
- Хороша доступність до основних міст та ринків
- Корисні копалини
- Активність/підприємливість мешканців громади
- Місцеві підприємства і підприємці
- Іноземні інвестори
- Вільні земельні ділянки у громаді
- Вільні промислові приміщення
- Цікаві туристичні об'єкти
- Приваблива природа
- Прогресивна та дієва місцева влада

Послідовність представлених завдань, які необхідно здійснити для розвитку громади

	1.Зменшення рівня безробіття
	2.Покращення водопостачання
№3	3.Покращення каналізування
№2	4.Ремонт вулиць
	5.Ремонт доріг між населеними пунктами громади
	6.Розвиток малого і середнього бізнесу
№5	7.Благоустрій населених пунктів громади
	8.Покращення освітлення населених пунктів громади

№4	9.Розвиток сфери освіти, докiлля, вiдпочинку i спорту
№1	10.Розвиток туризму
	11.Використання мiсцевих природних ресурсiв
	12.Сприяння розвитку промислових пiдприємств
	13.Пiдтримка кооперативного руху
	14.Пiдтримка фермерства
	15.Пiдтримка агрохолдингiв

Мешканцi громади переконанi,
що спiльними зусиллями
досягнуть процвiтання своєї
територiї

ІІІ. ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ, ЯКІ ВРАХОВАНІ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Глобальні чинники

Для визначення можливостей та загроз, проаналізовано дев'ять глобальних чинників, які мають місце для розвитку Ворохтянської територіальної громади.

1. Поширення COVID-19.

2. Старіння населення. Частка літніх людей у світі постійно зростає, що призводить до дефіциту соціальних фондів та збільшення навантаження на людей робочого віку.

3. Глобальне потепління. Середня температура планети постійно збільшується, що призводить до глобальних катаклізмів, підняття рівня води, зменшення питної води, що, в свою чергу, веде до колосальних економічних витрат на подолання цих проблем. Прогнозуються кліматичні переселення та міграція, Карпатські території можуть стати хорошим місцем для життя.

4. Кластеризація – економічне блокування елементів у системі доданої вартості.

5. Цифровізація. Більше половини людей використовують соціальні мережі. Кількість фейкових новин та пропаганди постійно зростає.

6. Урбанізація. Ймовірно, у 2050 році 75% людей будуть жити на урбанізованих територіях. Під урбаністичні поселення будуть використовувати площі, де зараз вирощується їжа. Проте, існує зворотний тренд переселення людей з перенасичених міст у села. Ворохтянська територіальна громада може стати хорошим місцем для життя та роботи в сферах ВРО (аутсорсинг бізнес-процесів).

7. Розумна спеціалізація. В ЄС більшість регіонів у своїх Стратегіях розвитку передбачили розумну спеціалізацію. Це ті напрямки економіки, які дадуть найкращий ріст від публічного інвестування. В Івано-Франківській області процес визначення розумної спеціалізації розпочався зі Стратегії розвитку регіону на програмний період 2020-2023 років, - на що необхідно орієнтуватися при здійсненні стратегічного вибору у громаді.

8. Туризм. Кількість внутрішніх і зовнішніх туристів у світі зростає, це дає шанси громадам мати доходи від ресурсів даних природою, розвивати спортивно-активний та бальнеологічний оздоровчий туризм.

9. Постійна міграція, економічна нерівність країн, глобальні конфлікти і війни та глобальне потепління, - стають чинниками зростаючої глобальної світової міграції. Економічні наслідки міграції дуже складні, адже крім того, що кардинально змінюється демографічний склад населення, виникають питання щодо пенсійного забезпечення, зайнятості, соціальних виплат.

Регіональні чинники

Для визначення можливостей та загроз було проаналізовано деякі регіональні чинники, які мають місце для розвитку Ворохтянської територіальної громади.

Коротка характеристика Івано-Франківської області

Оцінка основних характеристик регіону які впливають на розвиток Ворохтянської територіальної громади

Рекреаційно-оздоровча галузь

Прикарпаття є одним із перспективних рекреаційних регіонів України й відіграє важливу роль на українському туристичному ринку. Область має розвинуту оздоровчо-рекреаційну й туристичну сферу та вагомий потенціал для їхнього подальшого розвитку. Визначальними природними рекреаційними ресурсами області є гірський ландшафт та сприятливе екологічне становище. Також важливе місце у подальшому розвитку цієї сфери має багата історико-культурна спадщина, адже зараз на території області офіційно налічується близько 4 000 нерухомих об'єктів культурної спадщини (1490 – археології, 1443 – архітектури та містобудування, 869 – історії, 142 – монументального мистецтва). Наявні кліматичні ресурси, ліси, водні об'єкти, джерела мінеральних вод та наявність різноманітних ландшафтів характеризує регіон як найбільш сприятливий серед областей України щодо розвитку рекреаційної діяльності, особливо зимових видів відпочинку. Івано-Франківська область займає провідне місце за можливостями розвитку гірськолижних курортів серед областей України.

На Прикарпатті зосереджено близько 300 родовищ мінеральних вод. За фактом їхнє використання не перевищує 10% від наявних можливостей.

Туризм

Туристична галузь розглядається як стратегічний напрям розвитку Івано-Франківської області. Широкого розвитку набули такі види туризму, як відпочинковий, оздоровчий, пізнавальний.

Генеральною схемою планування території України передбачено формування на території області рекреаційних районів міжнародного та загальнодержавного значення, в тому числі спортивного, історичного та водного туризму й відпочинку. Необхідно відмітити, що область має об'єктивні і вагомні для цього передумови:

- природно-кліматичний потенціал;
- великі рекреаційні можливості;
- багату історичну спадщину;
- збережені національні традиції.

Водночас противагою є недостатньо розвинута інженерно-транспортна інфраструктура області й окремих її територій, низький рівень розвитку рекреаційної інфраструктури та недостатній рівень обслуговування рекреантів.

Інвестиції

Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку області станом на грудень 2016 року становив 826,6 млн доларів США, що на 2,2% менше обсягів інвестицій на початок року. У 2016 році в економіку області іноземними інвесторами вкладено 25,2 млн доларів США прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) проти 10,9 млн доларів США у 2015 році.

Інвестиції надійшли від нерезидентів із 50 країн світу. З країн ЄС, з початку інвестування, внесено 91% загального обсягу прямих іноземних інвестицій. До п'яти основних країн-інвесторів, на які припадає більше 85% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр, Нідерланди, Польща, Сербія, Данія.

Привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства промисловості, добувної та переробної (виробництво харчових продуктів, напоїв, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції, виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічної діяльності, машинобудування) промисловості, розроблення кар'єрів.

Найбільшими іноземними інвесторами в регіоні є ТОВ "ТАЙКО ЕЛЕКТРОНІКС ЮКРЕЙН ЛІМІТЕД", ТОВ "ЕЛЕКТРОЛЮКС УКРАЇНА", ТОВ «Леоні Ваерінг Системс УА ГмБХ», Гудвеллі Україна, ТЗОВ "ТАРКЕТТ ВІНІСІН", ТОВ "СЕРІН", ТОВ «СВІСС КРОНО», ТОВ "КУВЕРТ-УКРАЇНА", ТзОВ «3 Бетони», ТЗОВ "СНЄЖКА-УКРАЇНА", ТОВ "СІНТРА", ТОВ "СИНТЕЛОН УА", ТОВ "СОЛІД-УКРАЇНА", ТОВ "ІМПЕРОВО ФУДЗ", ТОВ СП"МРV-ЮКРЕЙН", ТОВ «КАРПАТСМОЛИ» та інші.

Транспорт

Івано-Франківська область розташована на перетині транс'європейських шляхів та входить в зону розвитку міжнародних транспортних коридорів. Розгалуженою мережею шляхів з'єднана з багатьма важливими економічними районами України і сусідніми державами Європи.

Регіон має добре налагоджене міжобласне та міжнародне автобусне сполучення. Територією області проходить 43 міжнародні маршрути до таких країн, як Італія, Польща, Чехія, Іспанія, Латвія, Молдова та понад 100 міжобласних

маршрутів. Добре налагоджене сполучення з сусідніми Закарпатською, Львівською, Тернопільською, Чернівецькою областями, з населеними пунктами Волинської, Хмельницької, Рівненської, Вінницької, Житомирської областей та м. Києвом.

Територією області прокладено дороги державного значення Н-09 «Мукачево – Львів», Н-10 «Стрий – Чернівці – Мамалига» та Н-18 «Івано-Франківськ – Тернопіль», які з'єднуються з дорогами міжнародного значення М-06 «Київ – Чоп», частина Європейського автомобільного маршруту Е-40 «Кале – Брюссель – Краків – Київ – Волгоград – Ташкент – Алмати – Ріддер» та М-12 «Стрий – Знам'янка», частина маршруту Е-50 «Брест (Франція) – Париж – Прага – Ужгород – Донецьк – Ростов – Махачкала» та М-19 «Доманове – Порубне», частина маршруту Е-85 «Клайпеда – Вільнюс (Литва) – Кобрин (Білорусь) – Луцьк – Тернопіль – Сучава – Бухарест – Александруполіс (Греція)».

Мережа автомобільних доріг загального користування державного і місцевого значення складає 4117,9 км, з них державного значення 1000,4 км, місцевого – 3117,5 км. Щільність автомобільних доріг становить 300 км на 1 тис. км².

Загальна протяжність залізниць становить 495,6 км. В області знаходиться 35 залізничних станцій. Густота залізниць – 35,5 км на 1000 км². Найбільші залізничні вузли – Івано-Франківськ, Калуш, Коломия. Залізничні колії переважно одноколіїні. Впродовж останніх років зберігається тенденція до збільшення обсягів перевезень, оновлюється рухомий склад залізничного транспорту, продовжується робота з реконструкції та відновлення залізничних вокзалів області.

Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ» функціонує в обласному центрі, на аеродромі класу «В» якого експлуатується злітно-посадкова смуга розмірами 2500x44 м. Пропускна спроможність аеровокзалу – 150 пасажирів на годину.

Аеропорт приймає та відправляє повітряні судна (обслуговує регулярні, чартерні, внутрішні, міжнародні пасажирські та літерні рейси і виконує функції запасного для міжнародного аеропорту «Львів»), здійснює їх комерційне, наземне та технічне обслуговування, обслуговування пасажирів, багажу, пошти і вантажів. В аеропорті здійснюється митний та прикордонний контроль.

Перспективи розвитку регіону.

Відповідно до Генеральної схеми планування території України на перспективу, Івано-Франківська область розвивається як важлива складова західного регіону країни. Головними регіональними компонентами, що визначатимуть розвиток області у регіоні, є:

1. Формування міжнародного Критського транспортного коридору №5 (Венеція – Трієст/Копер – Любляна – Марибор – Будапешт – Ужгород – Львів – Київ);

2. Наявність значного природно-ресурсного потенціалу, зумовленого проходженням через макрорегіон Карпат;

3. Близькість до кордонів східноєвропейських держав, насамперед Польщі, Словаччини, Румунії.

IV. ПРОГНОЗИ РОЗВИТКУ

Сценарій розвитку – послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною ймовірністю за певних умов. Такі умови (фактори) можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Іншими словами, в основі кожного сценарію покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що для Ворохтянської територіальної громади бракує достовірних даних для відстеження попередньої динаміки соціально-економічних процесів, повноцінне формулювання сценаріїв у 2021 році неможливе (стане можливим під час наступних періодів стратегічного планування – через 3-6 років).

Таким чином, наведені нижче елементи сценарного моделювання відображають, передусім, вплив на громаду зовнішніх факторів.

Основними варіантами сценаріїв розвитку є песимістичний та оптимістичний.

Песимістичний сценарій

Песимістичний сценарій розвитку громади формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування). Баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади, як соціально-економічної системи - негативний, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією (громада рухається по інерції), суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку, світова криза поглиблюється.

Базові припущення – національний та регіональний рівень:

1. COVID-19 та карантинні заходи посилюють спад економіки країни. Більшість людей залишається без роботи. ВВП скорочується.

2. Військова агресія Російської Федерації на Сході України. Залишається ризик переходу в активну фазу, конфлікт на лінії розмежування періодично загострюється.

3. Зростаючі видатки Державного бюджету на кризову медицину, утримання Збройних Сил України та військово-промисловий комплекс обмежують бюджетні ресурси на інфраструктурні та інші розвиткові проекти.

4. Коштів державних програм та субвенції на розвиток територіальних громад не передбачається, велика частина державних ресурсів іде на боротьбу з пандемією та армію.

5. Рівень корупції в країні посилюється.

6. На існуючі територіальні громади перекладається все більший обсяг фінансових зобов'язань.

7. Зберігаються ризики дефолту, девальвації гривні, інфляційних виплат.

8. Інвестиційна привабливість України залишається низькою, інвестиційна активність обмежена.

9. Корупційний і податковий тиск на підприємців залишається високий, банківські кредити – дорогі, відтак підприємницька активність послаблюється.

10. Реальні доходи зменшуються.

Базові припущення – місцевий рівень:

1. На фоні світових та макроекономічних тенденцій зростає безробіття.
2. Рівень купівельної спроможності населення знижується, винятки становлять домогосподарства, які отримують грошові надходження від Державного бюджету.
3. Рівень фінансової спроможності громади погіршується через економічну ситуацію.
4. Зменшуються туристичні потоки.

У результаті:

Населення громади скорочується. Малий і середній бізнес не розвивається. Доходів бюджету територіальної громади недостатньо для покращання інфраструктури та якості послуг у громаді. Сільські території жевріють, фінансування відбувається за залишковим принципом. Серед місцевих мешканців зростає соціальна напруга та невдоволення соціально-економічною ситуацією в територіальній громаді.

Оптимістичний сценарій

Оптимістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу – громада активно використовує можливості в умовах розвитку країни.

Базові припущення – національний та регіональний рівень:

1. Пандемія COVID-19 закінчується впродовж поточного року.
2. Економічна криза не заходить у загострення, поступово відбувається відновлення ринків.
3. Російська Федерація згортає військову присутність на Сході України і локалізує військові дії.
4. Державні програми фінансуються, інвестиції на розвиток інфраструктури дозволяють суттєво покращити стан доріг та інфраструктури.
5. Кошти Державного фонду регіонального розвитку розподіляються на конкурсних засадах і реально стимулюють місцевий економічний розвиток.
6. ВВП країни починає випереджуваче зростання – по 2-5% щороку.
7. Гривня стабільна.
8. Інвестиційна привабливість країни покращується.
9. Податкова реформа виводить бізнес із «тіні».
10. Доходи населення поступово зростають.
11. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги.

Базові припущення – місцевий рівень:

1. Застосовуються на практиці базові планувальні документи громади: Стратегія та Схема планування території територіальної громади, генеральні плани населених пунктів
2. Фінансова спроможність громади підвищується.
3. Зростають власні ресурси.
4. У громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат, громада стає привабливою для інвесторів, зокрема у галузі туризму та рекреації.
5. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції, насамперед, у сфері

туризму та гірського господарства.

6. Громада є активним реципієнтом Державного Фонду регіонального розвитку, проектів МТД.

7. Громада ефективно використовує бюджетні та позабюджетні інвестиції у розвиток інфраструктури, насамперед у спортивно-рекреаційну сферу.

У результаті

1. Громада розвивається як спортивно-рекреаційний центр. Внаслідок злагодженої політики регіону і громади формується і просувається як спортивно-рекреаційна територія. Супутніми послугами стають екофермерство та туризм. Зростає кількість робочих місць та рівень доходів населення. Малий і середній бізнес розвивається в умовах кластеру.

2. Основу економіки громади становить туризм, рекреація та високоефективна деревообробка.

3. Активна діяльність громади у залученні коштів, зокрема з ДФРР та МТД, дозволить поступово покращити взаємозв'язки у громаді та інфраструктуру.

SWOT-аналіз розвитку регіону

Сильні сторони (S - strengths) – аналіз внутрішніх можливостей, які є притаманні громаді та від належного їх використання сприятимуть розвитку (потрібно тримати їх в якості сильних, на основі яких відбуватиметься подальший розвиток).

Слабкі сторони (W - weaknesses) – аналіз внутрішніх чинників, які є слабкою ланкою громади, якщо їх не усунути, вони будуть перешкоджати її розвитку (потрібно мінімізувати їх вплив).

Можливості (O - opportunities) – аналіз зовнішніх факторів, які безпосередньо не залежать від поведінки спільноти громади, але які можна розглядати як можливість та після вжиття відповідних заходів, можуть використовуватися в якості факторів, що сприяють розвитку суспільства.

Загрози (T - threats) – це тенденції або події в зовнішньому середовищі, які під час відсутності відповідної реакції організації спричиняють значне погіршення стану організації на шляху до виконання своїх планів.

ОЦІНКА КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ГРОМАДИ

Сильні (S)	Слабкі (W)
1. Впізнаваність громади як зимового центру спорту та рекреації	1. Відсутня співпраця з Карпатським національним парком
2. Фінансово потужна громада	2. Близько 75% туристичного бізнесу перебуває в «тіні»
3. Функціонує Національний парк Карпатський з унікальною флорою та фауною	3. Сплата податків підприємцями відбувається за місцем реєстрації, а не за місцем розміщення
4. Заклади реабілітації, оздоровлення та відпочинку	4. Непоінформованість мешканців та бізнесу про громаду
5. Вихід на найвищу вершину України - Говерлу, яку відвідують мільйони людей щорічно	5. Брак кваліфікованих місцевих екскурсіводів
6. Залізниця із станціями Татарів - Буковель та Ворохта	6. Не розвинена мережа внутрішніх маршрутів
7. Татарів - історичний курорт родинного відпочинку	7. Відсутні комунальні землі під інвестиції
8. Багата архітектурна спадщина, віадуки, старовинні вілли	8. Відсутня внутрішня кооперація
9. Наявність туристичної та освітньої Стратегії	9. Слабо розвинене ресторанне господарство
10. Територією громади протікає чиста гірська ріка Прут, що придатна для літнього відпочинку та рекреації	
11. Спортивна інфраструктура (трампліни, спортивна школа)	
12. Висота понад 850 м над рівнем моря дозволяє проводити спортивні	

<p>виїзди та тренування для легкоатлетів</p> <p>13. Гуцульська автентика</p>	
Можливості (О)	Загрози (Т)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Тимчасова втрата Криму і ринків Приазов'я роблять Карпати основним місцем відпочинку та рекреації українців 2. COVID-19 створює можливості для розвитку, реабілітації та профілактики легеневих недуг у санаторіях громади 3. Коронавірусна хвороба і потреба у оздоровленні органів дихання 4. Попит на спортивний туризм, зокрема легку атлетику, зимові види спорту 5. Родинний відпочинок (рекреаційний потенціал с. Татарів) 6. Літній туризм популярніший у порівнянні з зимовим 7. Зростання популярності Карпат серед вихідців із арабських країн, як результат створення ніші для відпочинку платоспроможних іноземців 8. Дунайська транснаціональна Стратегія програми МТД транскордонного співробітництва - інструменти залучення інвестицій у комунальну інфраструктуру громади 9. Державна підтримка проєктів місцевого та регіонального розвитку 10. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична та економічна нестабільність спричинена військовим конфліктом на сході України 2. Наростання міграції населення продуктивного віку, у тому числі трудової міграції та відтік кадрового потенціалу 3. Виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру 4. Зростання вартості енергоносіїв та нестабільність грошово-кредитної політики, у тому числі високі відсоткові ставки за користування кредитними ресурсами 5. Глобальне потепління - загроза екологічному стану регіону 6. Непрогнозована державна політика регіонального розвитку, нестійкі інструменти підтримки, ручний розподіл ресурсів

Порівняльні переваги, виклики і ризики

Порівняльні переваги

- Подальше зближення України та ЄС і поживлення інвестиційного середовища зможуть активізувати процес залучення зовнішніх інвестицій в економіку громади;
- Сильні сторони громади: інвестиційна привабливість, наявність промислової інфраструктури для створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків, наявність трудових та природних ресурсів;

- Ворохтянська територіальна громада володіє значним туристичним та рекреаційним потенціалом, має збережені національні, релігійні, культурні традиції та автентичні промисли. Ці сильні сторони можуть бути використані для подальшого розвитку туризму: ділового, медичного, екологічного;

- Близьке розташування громади до кордонів ЄС, у поєднанні із сприятливим середовищем для розвитку малого і середнього бізнесу, є порівняльною перевагою громади в умовах активізації транскордонного співробітництва;

- Транспортна система достатньо розвинена, є залізниця та відремонтована автомобільна дорога. Розташування громади в західній частині країни у безпосередній близькості до діючих та перспективних залізничних і автомобільних міжнародних коридорів може надати поштовх розвитку транспортно-логістичних хабів.

Виклики

- Проведений аналіз сучасного стану соціально-економічного розвитку громади дозволив виділити низку викликів, основними з яких є:

- Недостатнє використання переваг наявного рекреаційного потенціалу розвитку та транспортно-географічного положення території Ворохтянської громади;

- Негативні тенденції у демографічному розвитку області, зокрема, через недостатні темпи народжуваності посилюється старіння населення;

- Збільшення навантаження на осіб працездатного віку (старіння нації), що загострює проблеми соціального забезпечення населення, його міграційний відтік;

- Рівень якості життя населення, що є прямим результатом недостатньої ефективності виробництва та недоотримання коштів на соціальні потреби, які повинні були б у прямій або опосередкованій формі надходити від реалізації виробленої продукції.

Ризики

- Негативні демографічні тенденції (скорочення населення, трудова міграція) створюють ризик для поглиблення невідповідності між пропозицією і потребами місцевого ринку праці, зокрема, в частині браку кадрів у туристично-рекреаційній сфері;

- Диспропорції в розвитку територій формують ризики погіршення якості життя населення, посилення трудової міграції до територій з вищою економічною активністю;

- Невирішеність проблеми поводження з відходами та екологічних проблем можуть бути загострені через інтенсивне природокористування та негативно відобразитись на туристично-рекреаційному комплексі громади;

- Виникнення надзвичайних ситуацій природного (паводки, зсуви, селі, ерозії) та техногенного характеру є значним потенційним ризиком, враховуючи недостатній рівень протипаводкового захисту окремих територій;

Оцінка конкурентних переваг на основі SWOT-аналізу, зовнішнього та внутрішнього середовища та TOWS дає підстави виокремити, економічні переваги громади:

- Рекреаційний та спортивно-інфраструктурний потенціал, сучасні можливості створюють умови для розвитку активного спортивного, зеленого, лікувально-оздоровчого туризму;
- Зручна логістика, наявність залізничного вокзалу у смт Ворохта та с. Татарів, відремонтованих доріг, – робить громаду відкритою до інвестування в торгівельно-логістичну сферу;
- Полонини дають поштовх розвитку сфери виробництва екологічної їжі та високогірного господарства.

Саме ці чинники створюють потенційні можливості подальшого розвитку в сфері інвестування. В цей же час необхідними є інвестиції в соціальну інфраструктуру, приділення уваги розвитку талантів молоді, підприємництва.

Стратегічне бачення

Стратегічне бачення – це спільне, погоджене на основі консенсусу, бачення того, як цільові території мають виглядати в майбутньому.

Зміст стратегічного бачення є достатньо конкретним для зосередження уваги і забезпечення напрямків для майбутніх дій, але, разом з цим, воно є достатньо широким для врахування інноваційних проектів, які сприятимуть економічному зростанню в секторах економік з природними потенціалами внутрішнього відтворення.

Запропоноване бачення сформоване робочою групою, як напрямок майбутнього розвитку Ворохтянської територіальної громади.

Індикативний вплив, який витікає зі сформульованого бачення, є створенням для жителів громади вищих стандартів життя, стимулів, можливостей та бажань до самореалізації місцевих мешканців, подолання периферійності та віддаленості як високогірної громади.

Ворохтянська територіальна громада – Східноєвропейський центр зимових та літніх видів спорту, територія рекреації та активного відпочинку, громада підприємливих, активних, здорових людей, які дбають про теперішні та майбутні покоління. Територія унікальних карпатських ландшафтів, біорізноманіття, гуцульської культури, що генерує достойні доходи.

Пріоритети

ПРІОРИТЕТИ (O)	ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ (SO)	ЗАВДАННЯ (Task)
I. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ	Розвиток туристичної інфраструктури	1. Створення та облаштування мережі пішохідно-рекреаційних маршрутів (у тому числі «тихі» маршрути, маршрути сну з будиночками)
		2. Створення мережі велосипедних маршрутів, облаштування велопунктів, мережа 120 км (не менш як 5 велопунктів)
		3. Облаштування доріжок для бігу та спортивної ходьби, реконструкція і нове будівництво, покриття для бігу
		4. Відновлення трамплінів у смт Ворохта
		5. Розвиток інфраструктури для зимових атракцій
		6. Відновлення канатно-крісельної дороги на Пятихатки
		7. Освітлення віадуків
		8. Облаштування рекреаційних зон
		9. Відновлення біатлонної інфраструктури
		Паспортизація осель, закладів готельного господарства
	Розвиток медичної рекреації. Підтримка відновлення санаторіїв для профілактики та постадаптації від COVID-19	
	Створення нових сучасних експозицій та інтерпретацій історико-культурної та природної спадщини	
	Розвиток глемпінгів та альтернативних готельних мереж	
	Брендинг, промоція, просування ідентичності громади	Створення туристичного сайту, забезпечення промоції на українську та іноземну аудиторію
		Цифровізація об'єктів історико-культурної спадщини
Підвищення кваліфікації та сучасних навичок персоналу готельно-ресторанного господарства		
Навчання для екскурсів та місцевих гідів		
Підтримка та промоція крафтових виробників		
II. ОСВІТА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО	Розвиток та підтримка підприємницьких ініціатив	Створення кооперативу з виробництва, заготівлі, переробки та реалізації лікарської сировини
		Підтримка ініціатив бджолярства та виробництва карпатського меду
		Сприяння розвитку полонинного господарства в громаді
		Залучення мешканців до управління проектами, запровадження електронного врядування (у тому числі місцева цільова програма «Бюджет участі»)
		Крафтова ярмарка (закупівля павільйонного обладнання)
	Економічна освіта та грамотність	Розвиток шкільного підприємництва
		Створення відеошколи, аматорської відеостудії
		Створення коворкінгу з виготовлення виробів з деревини, R&D-центру нових продуктів (закупівля 3D-сканера, принтера, ЧПУ-верстата)

III. СТВОРЕННЯ КОМФОРТНИХ ТА БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ДЛЯ МЕШКАНЦІВ ТА ТУРИСТІВ ГРОМАДИ	Належна інфраструктура та ефективні мережі	Відновлення, капітальний ремонт та реконструкція комунальних доріг
		Встановлення мереж автономного вуличного освітлення
		Будівництво стадіону в с. Татарів
		Розвиток електронного врядування, електронної демократії, запровадження інструментів управління на основі даних
		Розвиток медичної сфери
		Створення мережі пунктів безпеки
	Покращення управління поводження з рідкими та твердими побутовими відходами	Екологічна освіта місцевого населення. Закупівля баків для роздільного сортування сміття (у тому числі у соціальних закладах та закладах освіти)
		Закупівля асенізаційної машини
		Стимулювання розвитку мереж автономної каналізації
	Покращення містобудівних та інвестиційних умов розвитку	Будівництво локальних очисних споруд
		Виготовлення плану просторового розвитку
		Виготовлення інвестиційного паспорта громади
		Впровадження заходів для сталого енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, зеленого курсу

**Аналіз відповідності Стратегії громади
відповідній Стратегії розвитку Івано-Франківської області**

Стратегічні та оперативні цілі	Розвиток туристично рекреаційної сфери	Освіта та підприємництво	Створення комфортних та безпечних умов для мешканців та туристів
Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації	++	+	
Розвиток інфраструктури області			+
Створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області			++

У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

V. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох заходів структурами виконкому ради за участі партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Система управління Стратегією має два рівні: політичний та технічний. Політичний рівень забезпечує особисто голова громади, виконавчий комітет та рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти органу з управління Стратегії, який і приймає пропозиції щодо внесення змін (оновлення) Стратегії. Рада приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує група управління впровадженням, яка:

- забезпечує виконання завдань Стратегії згідно з затвердженим планом;
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні тенденції, визначає їх впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв у нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до Стратегії як відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

Управління процесом реалізації Стратегії

Управління процесом реалізації Стратегії розвитку територіальної громади проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації Стратегії здійснюється виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами ради.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії обговорюються на чергових та позачергових нарадах і виносяться на розгляд сесії один раз на рік.

Процедура моніторингу

Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відслідковування) та попередження. Відслідковування проводиться з метою виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а спостереження – з метою попередження небажаних наслідків.

Моніторинг Стратегії розвитку ТГ включає рівні:

Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Івано-Франківській області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітично-моніторингового звіту або звіту голови.

Індикатори

№	Індикатор	Одиниця виміру	К (0,5 – 1 – 2)	2022	2027	Абсолютна змінна	Відносна змінна, %
1.	Приріст населення громади	осіб.					
2.	Середня тривалість життя	років					
3.	Кількість дітей віком до 18 років	осіб					
4.	Приріст домогосподарств	од					
5.	Кількість суб'єктів підприємницької діяльності	од.					
6.	Кількість туристів на рік	тис. чол./днів					
7.	Кількість екскурсантів на рік	тис. осіб					
8.	Обсяг залучених інвестицій	тис. грн					
9.	Власні надходження місцевого бюджету	тис. грн					
10.	Власні доходи місцевого бюджету на одного жителя	тис. грн					
11.	Рівень дотаційності бюджету (питома вага базової реверсної дотації)	%					
12.	Бюджет розвитку	тис. грн					
13.	Капітальні видатки на 1-го мешканця	грн.					

14.	Питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах	%					
15.	Індекс податкоспроможності	К					
16.	Частка довжини доріг з пошкодженим покриттям до загальної довжини автошляхів	м ²					
17.	Видатки місцевого бюджету на оплату комунальних послуг і енергоносіїв	тис. грн.					
18.	Кількість реалізованих проектів згідно з завданнями Стратегії	од					
19.	Кількість подій (фестивалів, конференцій, святкувань, громадських ініціатив і т. п.) на рік	од					
20.	Результат ЗНО в середньому по школах ТГ	од					
21.	Середня вартість навчання одного учня в шкільних закладах громади	тис. грн/рік					
22.	Кількість захворювань на хвороби системи кровообігу на 1000 населення	випадків					
23.	Середня місячна заробітна плата	грн/міс.					
24.	Обсяг прямих іноземних інвестицій у громаду	тис.дол.США					
25.	Чисельність населення, зайнятого в усіх сферах економіки	осіб					
26.	Кількість зареєстрованих безробітних	осіб					
27.	Кількість перемог, призових місць у різних видах спорту	од.					
28.	Інтегрований показник ефективності	КІ					

Система впровадження

Завдання стратегії (Task)	Проекти місцевого розвитку (Activities)	Індикатор (I)	Вартість (тис. грн)	Ефективність	Відповідальний	Термін моніторингу
1						
N						
			18X (бюджет розвитку)	Min 18X		2022 – 2023 - 2027

де, X - середньорічний прогнозований розмір бюджету розвитку територіальної громади

Припущення і ризики

Загальні припущення, що мають значення для реалізації Стратегії, полягають в успішності задекларованих Урядом України реформ, а також ефективності реагування на зовнішні виклики, пов'язані з поширенням COVID-19, військовим конфліктом на Сході країни, стихійними лихами. Наступними важливими припущеннями успішності реалізації Стратегії є доступність державних коштів на розвиток інфраструктури ТГ, доступність та прозорість фінансових ресурсів Державного фонду регіонального розвитку, а також доступність іншого, передбаченого конкретними проєктами, фінансування для їх впровадження.

Наявність коштів та знань з питань проєктного менеджменту, відповідних технічних знань, є важливими загальними припущеннями для успішної реалізації Стратегії. Можливості реалізації програми є ускладненими, оскільки Ворохтянська громада раніше не працювала у режимі довгострокового планування та виконання запланованого. Варто провести значну інформаційну роботу серед місцевих політичних та бізнесових еліт для належної підтримки стратегічних ініціатив та впровадження проєктів.

До реалізації Стратегії повинні бути залучені громадські організації, програми міжнародної технічної допомоги, державні установи, приватні інвестори зі своїми знаннями, людськими, інформаційними, матеріальними та фінансовими ресурсами.

Деякі проєкти з плану реалізації Стратегії можуть бути більш ефективними при застосуванні конкурсних механізмів – доступ до суспільних благ повинен бути забезпечений за прозорими правилами, передусім для тих сіл, які демонструватимуть більш активну участь мешканців (наприклад, внесення співфінансування, безоплатна праця на користь громади, забезпечення утримання об'єктів інфраструктури тощо).

Підвищення спроможності місцевого населення та установ і їх готовність брати участь та надавати підтримку у реалізації Стратегії є наступним важливим припущенням, що допомагає максимально використати туристичний і підприємницький потенціал усіх територій громади.

Фінансове забезпечення

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету;
- коштів, які надходять до бюджетів у рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- коштів інвесторів, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Рекомендації

- успіх реалізації та сталості результатів виконання кожного завдання базується на розумному врахуванні інтересів громади і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання фінансування з місцевого бюджету і приватних коштів на додаток до підтримки з Державного бюджету та програм міжнародної технічної допомоги;
- з метою підвищення ефективності і результативності видатків бюджету застосовується гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі, що спрямований на врахування гендерних аспектів;
- у рамках проектів важливо робити замовлення, які б забезпечувалися внутрішнім виробництвом місцевої трудової сили та матеріалів. Такі проекти матимуть внутрішній кумулятивний ефект;
- участь проектів міжнародної технічної допомоги (зокрема ЄС, США) має важливе значення для надання фінансових ресурсів, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації Стратегії;
- досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проектів і сприяти отриманню максимальної віддачі;
- поряд з проектами відновлення «твердої» інфраструктури, слід фінансувати заходи пов'язані з посиленням внутрішньої спроможності;
- відповідно до передбачених Стратегією цілей, окремі завдання можуть бути додані або змінені в наступні роки під час процедур моніторингу та актуалізації Стратегії.